

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#**milli**
TEKNOLOJİ
HAMLESİ

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

SİVRİHİSAR İLÇE RAPORU

bebka.org.tr

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA)
Eskişehir Yatırım Destek Ofisi

Ertuğrulgazi Mh. Damllalar Sk. No: 28
Zeno İş Merkezi Kat/4 Daire/27 BEBKA
Tepebaşı / Eskişehir
Telefon: 0224 211 13 27 / 2000
Faks: 0224 231 31 24
Web: www.investeskisehir.gov.tr

Hazırlayanlar

Güliz ÜNAL, Koordinatör, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Burak Canbulat, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Fatih Aydın, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Nigah Tunca, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Seyfettin KACIR, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi

© BEBKA tarafından hazırlanmış ve yayımlanmıştır.
Özel ve tüzel kişiler tarafından izinsiz çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve satılamaz.
Kaynak gösterilerek kullanılabilir.

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA)
2023

RAPORUN KAPSAMI

Bu rapor, kalkınma göstergelerinin ilçe düzeyinde takibi amacıyla Eskişehir ili Sivrihisar ilçesine ilişkin doğal, sosyal ve ekonomik bileşenler yönünden değerlendirmeleri kapsamakta olup; ilçe, il ve bölge düzeyinde yürütülecek araştırma, analiz, strateji ve planlama çalışmalarına bütüncül bir kaynak oluşturması ve Ajans desteklerini yönlendirmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yararlanıcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Rapordaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak karar veren şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

Bu raporun tüm hakları Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'na aittir. Raporda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

YÖNETİCİ ÖZETİ

TR41 bölgesi; sanayi alanındaki yüksek gücü ve kapasitesinin yanı sıra, orman ve su varlıkları, bitki örtüsü ve tarımsal çeşitlilik ile birlikte tarihi ve kültürel değerler bakımından da önemli bir potansiyele sahiptir. Kırsalda tarım ve hayvancılık faaliyetlerine ek olarak, çıkan ürünlerin işlenmesi, marka-tescil faaliyetleri, eko-turizm, kentten kıra dönüş gibi birçok çalışma ile turizm tanıtımında bölge zenginlikleri doğrultusunda kültür, doğa, tarih, sağlık alanlarında faaliyetler bölgemizde aktif şekilde yürütülmektedir.

Kırsal kalkınma alanında öncelikli ihtiyaç alanlarının tespitine yönelik çalışmalar yapılması, yerel değerlerin yaşatılması amacıyla marka ve ticari değeri olabilecek ürünlerin kapasite geliştirici faaliyetlerle üretiminin desteklenmesi, kırsalda yenilikçi uygulamaların yaygınlaştırılması ve verimliliğin artırılması, kırsal kalkınma ve turizm alanlarında ortak çalışma, iş birliği ve girişimcilik kültürünün geliştirilmesi, bölgenin kırsal değerleri ve turizm potansiyeli odağında markalaşmasının sağlanması, marka değerlerinin tanınırlığının artırılması ile bölgeye nitelikli ziyaretçi ve yatırımcı çekilmesi, turizmde ürün ve hizmet çeşitliliğinin sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde planlanması, yaygınlaştırılması ve tanıtılması, kırsalda üretilen tarımsal ve geleneksel ürünlerin katma değerinin ve pazarlama imkânlarının artırılması amacıyla bölgede gerçekleştirilen çalışmalara katkı sağlaması için BEBKA tarafından, Eskişehir merkez ilçeler hariç 12 ilçenin müdürlükleri, kaymakamlıkları, belediyeleri, üretici birlik/kooperatifleri, meslek odaları gibi birçok kurum/kuruluşla görüşmeler gerçekleştirilerek ve veri araştırması yapılarak ilçelerin mevcut durumunu, ihtiyaç ve potansiyel yatırım konuları ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
1. TARİH.....	1
2. İDARİ YAPI.....	1
3. DOĞAL YAPI.....	3
3.1. İklim.....	3
3.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı.....	3
3.2.1. Bitki Örtüsü.....	3
3.2.2. Arazi Kullanımı.....	3
3.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları.....	4
3.3.1. Jeotermal Kaynaklar.....	4
3.3.2. Maden Rezervleri.....	4
4. SOSYAL YAPI.....	5
4.1. Nüfus ve Demografik Yapı.....	5
4.2. Gelişmişlik Düzeyi (SEGE).....	5
4.3. Eğitim.....	6
4.4. Sağlık.....	7
5. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI.....	7
6. ALTYAPI.....	7
6.1. Elektrik.....	7
7. EKONOMİK YAPI.....	8
7.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı.....	8
7.2. Tarım ve Hayvancılık.....	9
7.3. Sanayi.....	13
7.4. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB).....	13
7.5. Küçük Sanayi Siteleri (KSS).....	14
8. GZFT (GÜÇLÜ, ZAYIF, FIRSAT VE TEHDİT) ANALİZİ.....	15
SONUÇ.....	16
KAYNAKÇA.....	17

TABLolar

Tablo 1	İlçedeki Jeotermal Kaynak Bilgileri.....	4
Tablo 2.	Sivrihisar İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfusu (2016-2020).....	5
Tablo 3.	Sivrihisar İlçesi Sosyoekonomik Gelişmişlik (SEGE) Sıralaması (2022).....	5
Tablo 4.	Sivrihisar İlçesi Eğitim Verileri (2016-2020).....	6
Tablo 5.	Sivrihisar İlçesi Yüksek Öğretim Bölüm ve Öğrenci Sayısı Verileri (2020-2021).....	6
Tablo 6.	Sivrihisar İlçesi Tarım Alanları Dağılımı (2016-2020) (Dekar).....	9
Tablo 7.	Sivrihisar En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (2016 – 2020) (Ton).....	9
Tablo 8.	Sivrihisar İlçesinde Öne Çıkan Meyve Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2020).....	10
Tablo 9.	Sivrihisar İlçesinde Öne Çıkan Sebze Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2020).....	11
Tablo 10.	Sivrihisar İlçesi Tarla Bitkileri Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2020).....	11
Tablo 11.	Sivrihisar İlçesi Hayvancılık Verileri ve Türkiye Payları (2020).....	12
Tablo 12.	Sivrihisar İlçesi Hayvansal Üretim Verileri ve Türkiye Payları (2020).....	12
Tablo 13.	Sivrihisar İlçesi Kooperatif ve Birlik Sayısı (2019).....	12
Tablo 14.	Sivrihisar İlçesi Tarımsal Veriler.....	13
Tablo 15.	Sivrihisar İlçesi Arıcılık Verileri (2020).....	13
Tablo 16.	Sivrihisar İlçesinde Yer Alan Firma Sayısı.....	13
Tablo 17.	Sivrihisar OSB Verileri.....	14
Tablo 18.	Sivrihisar İlçesi KSS Verileri.....	14

ŞEKİLLER

Şekil 1.	Sivrihisar İlçesinin İl İçindeki Konumu ve İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri.....	2
Şekil 2.	Corine 2018 Eskişehir İli Sivrihisar İlçesi Alan Kullanımı Verileri.....	3
Şekil 3.	TR41 SEGE 2022 İlçe Kademelenmeleri.....	5

GRAFİKLER

Grafik 1.	Sivrihisar İlçesi Nüfus Piramidi (2020).....	4
Grafik 2.	Sivrihisar İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018).....	7
Grafik 3.	Sivrihisar İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2019).....	8

KISALTMALAR

TÜİK:	Türkiye İstatistik Kurumu
--------------	---------------------------

İLÇENİN KÜNYESİ

İlçe Adı	Sivrihisar
İl Merkezine Uzaklık	96 km
Yüzölçümü	2.748 km ²
Ortalama Sıcaklık	En yüksek: 33 °C ve En düşük: -12°C
Bitki Örtüsü	Step ve bozkır
Nüfus Sayısı (2020)	20.140
Çalışma Çağındaki Nüfus Oranı (2023)	%68,53
Gelişmişlik Düzeyi (SEGE)	3. kademe
İlçede Üretimde Bulunan Sektörler	• Diğer madencilik ve taş ocaklığı, • Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, • Ana metal sanayi, • Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)
İlçede Öne Çıkan Sektör	Tarım ve Hayvancılık (Merinos)
İlçede Öne Çıkan Tarım Ürünü	Şeker pancarı, buğday, arpa, yonca, kabak (çerezlik), soğan (kuru)
Organize Sanayi Bölgesi	Var
Küçük Sanayi Sitesi	Var
İlçede Öne Çıkan Turizm Türü	Kültür turizmi, Doğa turizmi
Somut Kültürel Miras	Ulu Cami, Zaimağa Konağı, Ermeni Kilisesi, Kılıç Minaresi, Saat Kulesi vb. birçok tarihi eser bulunmakta
Somut Olmayan Kültürel Miras	Cebe Kuyum, İncili Küpe, Beşbacalı Kilim Dokuma
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	5.084
Üniversite	Meslek Yüksek Okulu mevcut
Doğalgaz Altyapısı	Var
Jeotermal Kaynak	Gümüşkonak, Hamamkarahisar
Maden Rezervleri	Altın, Florit, Sepiyolit, Toryum

Not: Raporda kullanılan veriler ve yayınlandığı yıllar baz alınarak hazırlanmıştır.

GİRİŞ

BEBKA tarafından TR41 bölgesinde kırsal kalkınma çalışmaları kapsamında 2010 yılından bugüne çeşitli araştırma çalışmaları ve destek programları ile bölgesel kalkınmaya öncülük edilmektedir. TR41 bölgesi illerinin mevcut durumunu ortaya koymak adına BEBKA tarafından çeşitli araştırma, analiz ve raporlama çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda Eskişehir ilinde kırsalda paydaşlarımız olan mahalli idareler, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, kooperatifler, dernekler ve ilçenin kalkınmasında önde gelen taraflar ziyaret edilmiş ve yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir.

Kırsal kalkınma çalışmalarına atık oluşturması amaçlanan bu çalışma kapsamında Eskişehir'in kırsalda yer alan ilçelerinin tarihi, idari, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı ele alınmış ve güncel bilgiler ışığında mevcut durumları ortaya konulmuştur.

1. TARİH

İlçenin M.Ö. 7. asırda kurulduğu tahmin edilmektedir. Bu devirlerde Friglerin yerleşme yerlerinden olmuştur. Çevresinde bulunan Pessinus (Ballıhisar), Gordion ve Mideon gibi önemli şehirler nedeniyle büyümemiştir. Bu tarihlerde şehrin adına Palia denildiği anlaşılmaktadır. Bizanslılar zamanında ise Jüstinianopolis adını almıştır. Bizans'ın en güçlü imparatoru olan Jüstinyen (M.S.527-567), ilçeye adını vererek burayı Hristiyanlığın merkezi haline getirmiştir.

Sivrihisar M.S. 800 yıllarında dini yönden, önce piskoposluk, sonra da metro polislik görevlerini yapmıştır. Selçuklu Türk Ordusunun Malazgirt'te kazandığı savaştan ve Ankara'nın işgalinden sonra, Sivrihisar'a kadar uzanan bir coğrafya üzerinde, Türklerin eline geçmiş bir uç şehirdir. Uç şehir olması hasebiyle Orta Asya'dan gelen Türk boylarının uğrağı olmuştur. 1074 yılında Sivrihisar'a Selçukluların yerleşmesi ile birlikte, ilçenin adının Karahisar olduğu bilinmektedir. Türklerin Sivrihisar'a yerleşmeleri ile önemli gelişmelere sahne olmuş, Anadolu'da ilk Medrese'nin (Fakülte) Selçuki'ye Medresesi ismi altında Sivrihisar'da kurulduğu, daha sonra Medrese sayısının köylerdekiyle birlikte 33'e ulaştığı görülmektedir. Medreselerin yanı sıra ekonomik gelişme süreci de başlamıştır. İlk gelen Türkmenlerin meslekleri olan kök boya, halı, kilim dokumacılığı ileri boyutlara ulaşarak bir sanayi şehri olmuştur. Diğer yandan Debbah (Tabak)'lık mesleği de gelişmiştir. Bunlara demir-bakır işlemeciliği de eklenerek Sivrihisar dini ve içtimai merhalelere sahne olmuştur. Yunus Emre, Şeyh Baba Yusuf, Nasreddin Hoca, Aziz Mahmut Hüdayi, İstanbul'un ilk Kadısı ve Belediye Başkanı olma onurunu taşıyan Hızır Bey ve oğlu Sinan Paşa, Hamdi Baba ve daha niceleri Sivrihisar'da yetişmişlerdir.

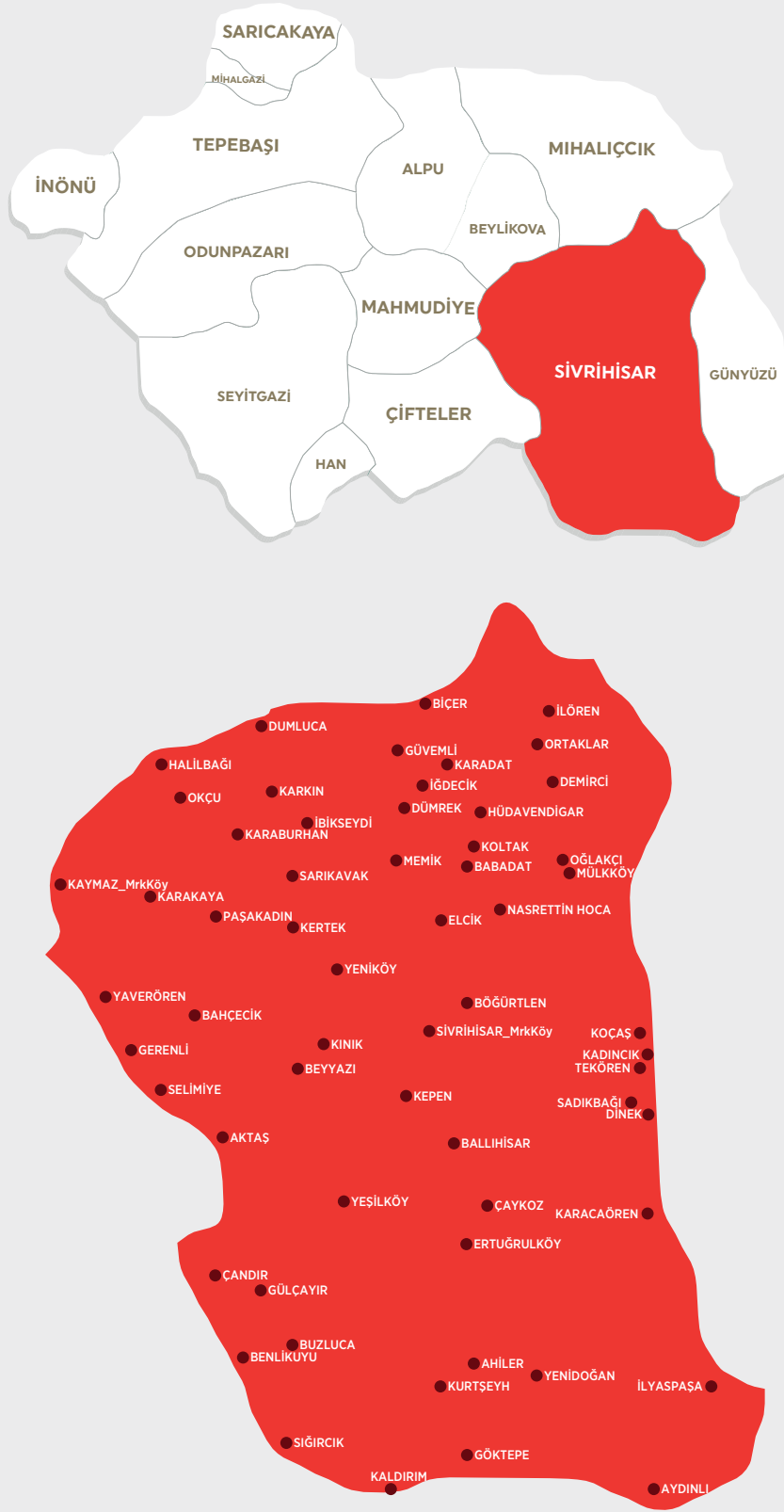
Sivrihisar 1289 yılında Osmanlı İmparatorluğu hudutları içerisine alınmış, 1684 yılında Osmanlılar döneminde kaza teşkilatı kurulmuştur.

2. İDARİ YAPI

Sivrihisar, 1926 yılında Eskişehir ilinde Seyitgazi ve Mihaliççık ile birlikte yer alan ilk ilçelerden biridir. İlçe sınırları içerisinde 78 mahalle bulunmaktadır. Kuzeyinde Mihaliççık ve Beylikova, batısında Mahmudiye ve Çifteler, doğusunda Günyüzü ilçesi, güneybatısında Afyon ve güneydoğusunda Konya ili bulunmaktadır.

- **İl Merkezine Uzaklık** : 96 km
- **Yüzölçümü** : 2748 km²

Şekil 1. Sivrihisar İlçesinin İl İçindeki Konumu ve İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri

3. DOĞAL YAPI

3.1. İklim

İlçenin denizden yüksekliği 1070 metredir. Sivrihisar arazilerinin büyük bir kısmı ova görünümünde olsa da yer yer yüksek dağ ve kayalıklar arazideki düzlüğü bozmaktadır. İlçedeki en önemli yükseltiler Sivrihisar dağlarıdır. Bu dağların en yüksek olanı Çal dağıdır. İlçenin başlıca akarsuyu Sakarya nehridir. Sakarya nehri, Çifteler ilçesi hudutlarından çıkmakta olup ilçe hudutlarından 50 km bir yay çizerek ilçeyi terk eder.

İlçede karasal iklim türü hâkimdir. İklim özelliği itibarıyla, Sivrihisar'da kış ayı soğuk ve kar yağışlı, yaz ayı ise sıcak ve yağışsız kurak geçmektedir.

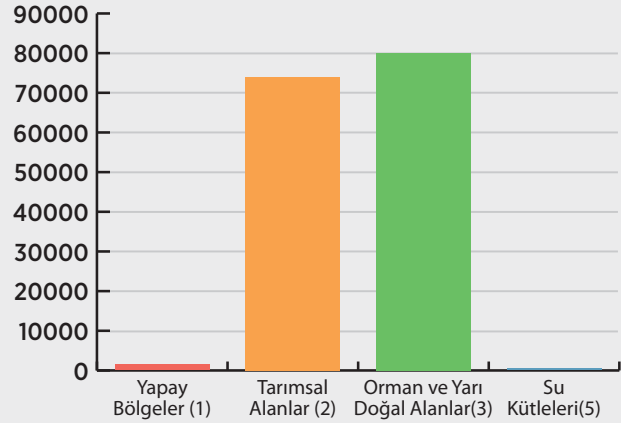
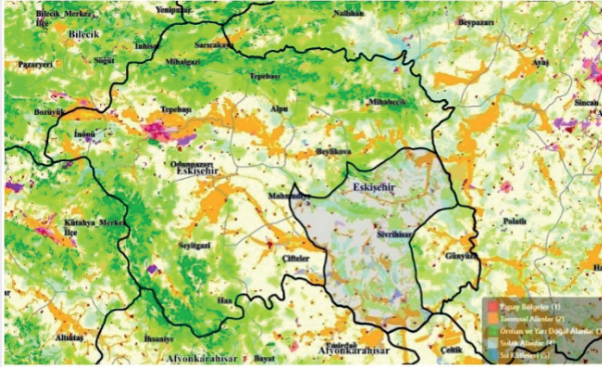
3.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı

3.2.1. Bitki Örtüsü

Sivrihisar İlçesinde bozkır bitki örtüsü hâkimdir. Çıplak, step manzarası yaygındır. Bir zamanların palamut yatağı olarak anılan Sivrihisar'da kesimler sonunda orman varlığı yok edilmiştir. Kekik ve yavşan olarak adlandırılan otlar bol bulunmaktadır. Ekilebilen arazide daha çok tahıl tarımı yapılmaktadır.

3.2.2. Arazi Kullanımı

Şekil 2. Corine 2018 Eskişehir İli Sivrihisar İlçesi Alan Kullanımı Verileri

İlçenin alan kullanım verileri incelendiğinde büyük bir bölümünün tarımsal alan ile orman ve yarı doğal alanlardan oluştuğu görülmektedir.

3.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları

3.3.1. Jeotermal Kaynaklar

İlçede iki adet jeotermal kaynak bulunmaktadır. Hamamkarahisar alanındaki kaynak kaplıca olarak kullanılmaktadır.

Tablo 1. İlçedeki Jeotermal Kaynak Bilgileri

Jeotermal Alan Adı	Sıcak Su Doğal Çıkış Adı	Kullanım Alanı
Sivrihisar	Gümüşkonak	-
Hamamkarahisar	Ilıca	Kaplıca

Kaynak: Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, 2020

3.3.2. Maden Rezervleri

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün paylaşmış olduğu verilere göre Sivrihisar ilçesinde yer alan maden rezervleri şöyledir¹:

Sivrihisar'da altın, florit, sepiyolit ve toryum maden yatakları bulunmaktadır.

ALTIN (Au)

Maden Yatağı: Sivrihisar-Kaymaz

Tenör: %6.04 gr/ton Au, 5.3 gr/ton Ag

Rezerv: 974.000 ton toplam rezerv (5.88 ton metal Au, 5.17 ton metal Ag) vardır.

FLORİT (F)

Maden Yatağı: Sivrihisar-Beylikova, Kızılcaören Sahası

Tenör: %37,4 CaF₂

Rezerv: 11.368.075 ton işletilebilir cevher olup, nadir toprak elementleri ve barit ile birlikte.

SEPIYOLİT (Sep)

Maden Yatağı: Sivrihisar-Sığırcık-Kurtşeyh sahası

Tenör: Ortalama %81,28 sepiyolit içerikli

Rezerv: 604.783 ton görünür rezerv vardır.

Maden Yatağı: Oğlakçı Sahası

Tenör: %50 sepiyolit

Rezerv: 1.815 ton görünür, 6.024 ton muhtemel rezerv vardır.

TORYUM (Th)

Maden Yatağı: Sivrihisar-Kızılcaören Yatağı

Tenör: %0.217 ThO₂ olup, toryum-barit-florit-pirit kompleksi şeklindedir.

Rezerv: 380.000 ton görünür rezerv. Ayrıca Beylikahır-Küçükhöyük, Yaylabası, Kocayayla yörelerinde bilinen toryum zuhurları vardır.

¹Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, 2020

4. SOSYAL YAPI

4.1. Nüfus ve Demografik Yapı

Sivrihisar'da 2020 yılı sonu itibarıyla 20.140 kişi yaşamaktadır. Nüfusun %50,7'sini erkek nüfus, %49,3'ünü kadın nüfus oluşturmaktadır.

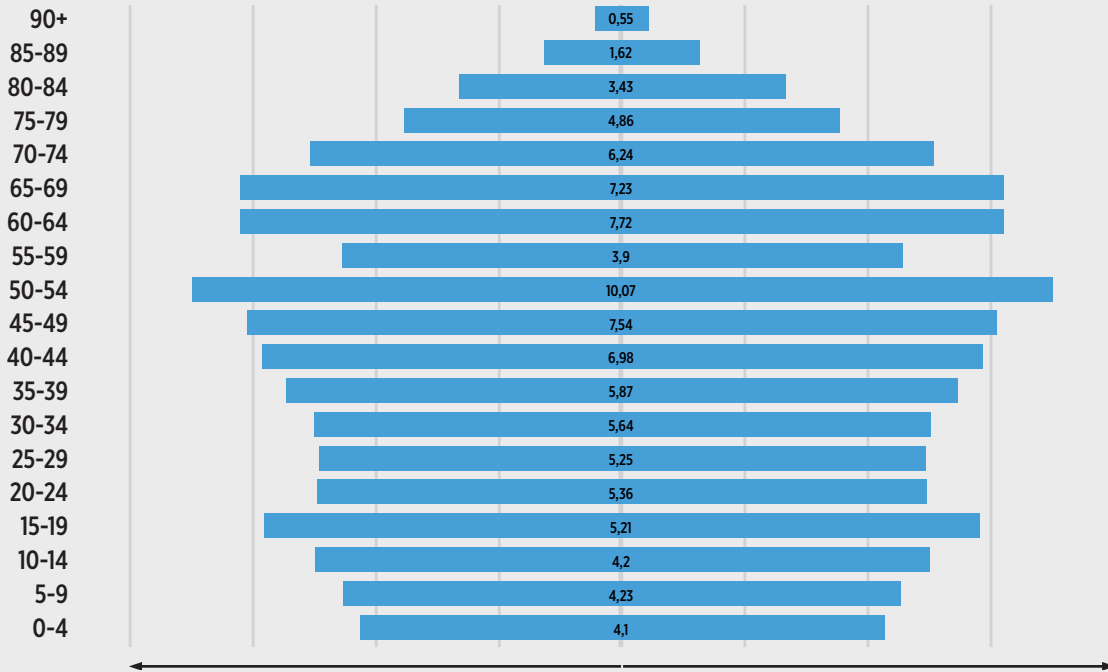
Tablo 2. Sivrihisar İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfusu (2016-2020)

	Yıl/Cinsiyet	2016	2017	2018	2019	2020
Sivrihisar	Erkek	10.499	10.358	10.527	10.325	10.214
	Kadın	10.387	10.091	10.219	10.005	9.926
	Toplam	20.886	20.449	20.746	20.330	20.140

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Sivrihisar ilçesi nüfus piramidi incelendiğinde, ilçede %7,87 oranı ile 50-54 yaş arası nüfusun ilk sırada, %6,99 oranı ile 60-64 ve 65-69 yaş arası nüfusun ikinci sırada ve %6,86 oranı ile 45-49 yaş arası nüfusun üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Buna göre ilçede 45 yaş üstü çalışma çağı nüfusun yoğunlaştığını söylemek mümkündür.

Grafik 1. Sivrihisar İlçesi Nüfus Piramidi (2020)

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

4.2. Gelişmişlik Düzeyi (SEGE)

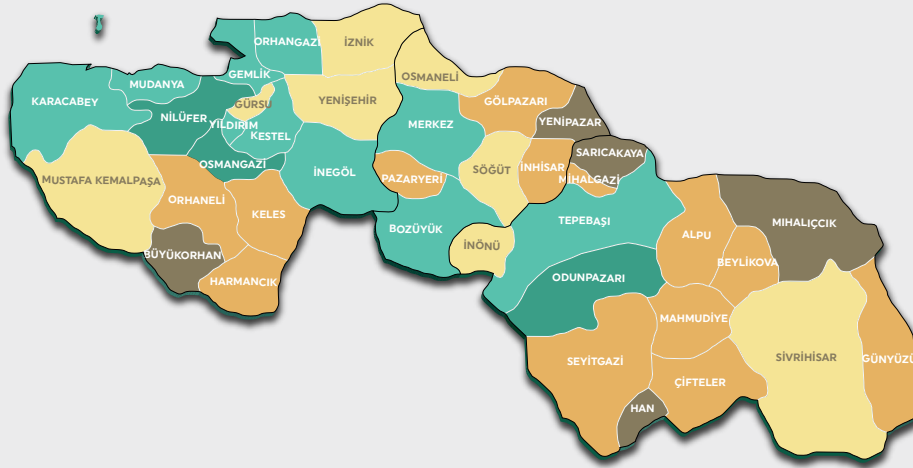
Sivrihisar İlçesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasında Sosyo-Ekonomik gelişmişlik bakımından Türkiye'deki ilçeler içerisinde 406., Eskişehir'deki 14 ilçe içinde ise 4. sıradadır. İlçe -0,163 puan ile sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından 3. kademede yer almıştır.

Tablo 3. Sivrihisar İlçesi Sosyoekonomik Gelişmişlik (SEGE) Sıralaması (2022)

İlçe Adı	Genel Sıralama	İl İçindeki Sıralama	Skor	Kademe
Sivrihisar	406	4	-0,163	3

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022

Şekil 3. SEGE 2022 İlçe Kademelenmeleri

TR41 İLÇE KADEMELENMESİ (SEGE-2022)

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022

4.3. Eğitim

Sivrihisar ilçesinde 2016-2020 yılları arasında okul öncesi ve ortaokul seviyelerinde eğitim veren okulların sayılarında artış görülmüştür. Okul öncesi ve lise (genel) seviyelerindeki öğrenci sayıları ile meslek lisesi hariç tüm seviyelerdeki öğretmen sayılarında artış görülmektedir.

Tablo 4. Sivrihisar İlçesi Eğitim Verileri (2016-2020)

Okul Türü		Okul Öncesi	İlkokul	Ortaokul	Lise Genel	Lise Meslek
Veri Türü	Yıl					
Okul Sayısı	2016	1	11	8	3	5
	2020	3	9	9	3	5
Öğrenci Sayısı	2016	131	929	927	492	819
	2020	232	804	889	572	459
Öğretmen Sayısı	2016	6	77	75	30	81
	2020	9	67	86	46	68
Derslik Sayısı	2016	7	104	34	33	54
	2020	6	87	53	22	53

Kaynak: Eskişehir İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2021

- İlköğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020) : 9
- Ortaöğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020) : 17
- İlköğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 12
- Ortaöğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 10
- Okuryazarlık Oranı (2019) : %96,83

İlk ve orta öğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı sırası ile 9 ve 17'dir. İlçe %96,83 gibi yüksek bir okuryazarlık oranına sahiptir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda Türkiye'deki ilçeler arasındaki hizmet ağlarını inceleyen ve analiz eden YER-SİS 2021 yılı çalışması neticesinde ortaya çıkan verilere göre ortaöğretim eğitimi için Sivrihisar'ı tercih edenlerin sırasıyla en çok Günyüzü, Çifteler ve Beylikova ilçelerinden geldiği, Sivrihisar'dan ortaöğretim için en çok seyahat edilen ilçelerin ise Eskişehir Merkez, Ankara Merkez ve Polatlı (Ankara) olduğu tespit edilmiştir. ²

Tablo 5. Sivrihisar İlçesi Yüksek Öğretim Bölüm ve Öğrenci Sayısı Verileri (2020-2021)

Üniversite Adı	Fakülte/MYO Adı	Bölüm Adı	Toplam Önlisans Öğrenci Sayısı
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	Sivrihisar Meslek Yüksekokulu	Bilgisayar	146
		İnşaat	112
		Makine	117
		Muhasebe	119
		İklimlendirme	6
TOPLAM			500

Kaynak: Yükseköğretim Kurulu, 2020

Sivrihisar ilçesinde Osmangazi Üniversitesine bağlı bir adet meslek yüksekokulu bulunmaktadır. Meslek Yüksekokulunda 5 adet bölüm ve 500 öğrenci bulunmaktadır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda yürütülmüş YER-SİS 2021 yılı çalışması neticesinde ortaya çıkan verilere göre yükseköğretim eğitimi için Sivrihisar'dan seyahat edenlerin sırasıyla en çok Eskişehir, Kütahya ve Afyonkarahisar'ı tercih ettiği görülmektedir³

4.4. Sağlık

İlçenin sağlık verileri aşağıdaki gibidir;

- Hastane sayısı : 1
- Yatak sayısı : 43
- Aile hekimliği birim sayısı : 7
- Hekim sayısı : 21
- Diş hekimi sayısı : 2
- Diğer sağlık personel sayısı (eczacı, hemşire, ebe) : 48

YER-SİS 2021 yılı çalışmasında yer verilen ağ analizine göre Sivrihisar'dan sağlık hizmetinden faydalanmak için seyahat edenlerin ağırlıklı olarak Eskişehir ve Ankara illerini tercih ettikleri görülmektedir.⁴

5. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI

İlçede Öne Çıkan Turizm Türü: Kültür turizmi, doğa turizmi

Destinasyonlar/Kültür ve Turizm Varlıkları: Namazgah, Yunus Hoca Kümbeti, Kurşunlu Cami, Balaban Cami, Hoşkadem Cami, Hazinekar Mescidi, Aziz Mahmud Hüdayi Cami, Alemşah Kümbeti, Ulu Cami, Nasreddin Hoca, Akdoğan Mescidi, Kılıç Minaresi, Saat Kulesi, İhsan Erdemgil Konağı, Ermeni Kilisesi, Zaimağa Konağı, Pessinus/Balıhisar, Karacakaya Gelin Kız Frig Kaya Mezarı, Karakaya Mezarı, Mahmut Suzani Türbesi, Böğürtlen Balkayası Frig Kaya Anıtı, Zen Köyü, Kuma Hamamı, Tekören Köyü, Doğan Aslan Mescidi, Hamamkarahisar Cami, Gümüşkonak Ilıca, Kumacık Hamamı, Seyyide Hamamı, Küçük Hamam, Karlık Düdeni Mağarası, Sivrihisar Kayalıkları (Kaya tırmanışı), Karakaya (Kaya tırmanışı), Balıkdanı Kuş Cenneti

Somut Olmayan Kültürel Miras: Cebe Kuyum, İncili Küpe, Beşbacalı Kilim Dokuma

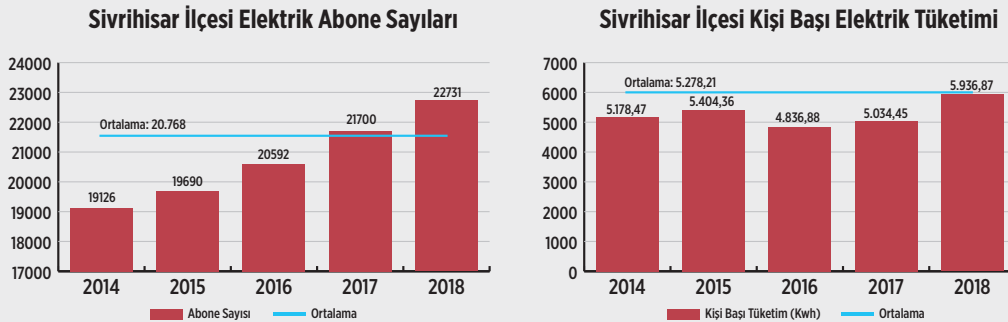
İlçe Bazında Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri Sayısı (2019): 1 adet

6. ALTYAPI

6.1. Elektrik

Sivrihisar ilçesine ait 2014-2018 yılları arası elektrik kullanımları aşağıda yer almaktadır:

Grafik 2. Sivrihisar İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018)

Kaynak: Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş., 2020

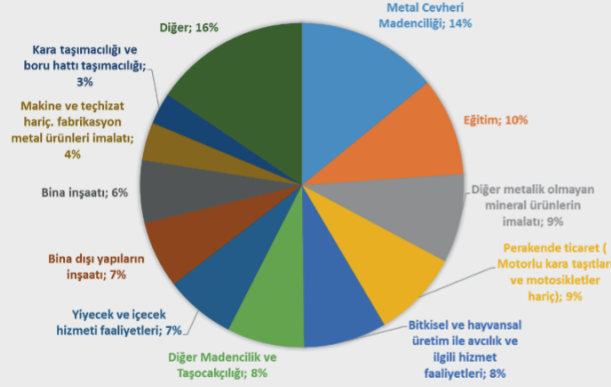
7. EKONOMİK YAPI

7.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı

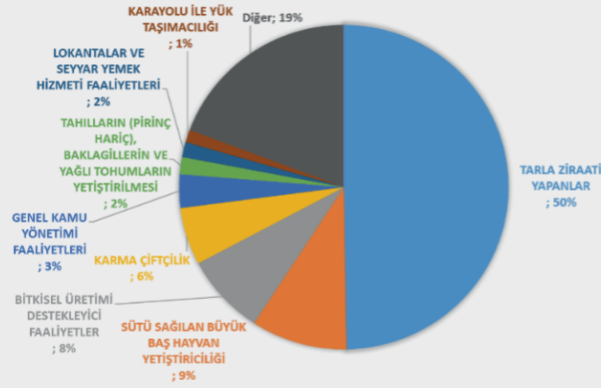
Sivrihisar ilçesine ait işgücü verileri incelendiğinde %58 oranında 4a (SGK) sigortalı çalışan sayısının ilçede yoğun olduğu görülmektedir. %28 oranı ile 4b (Bağ-Kur) sigortalı çalışanlar ikinci sırada yer alırken, ilçede 4c (Kamu) sigortalı çalışan sayısı oranı ise %13'tür. 4a sigortalı çalışanlar arasında %16 oranında diğer sektörler, %14 oranı ile metal cevheri madenciliği ve %10 oranı ile eğitim sektörü; 4b sigortalı çalışanlar arasında ise %50 tarla ziraatı yapanlar, %19 diğer sektörler ve %9 oranında sütü sağılan büyükbaş hayvan yetiştiriciliği öne çıkmaktadır.

Grafik 3. Sivrihisar İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2019)

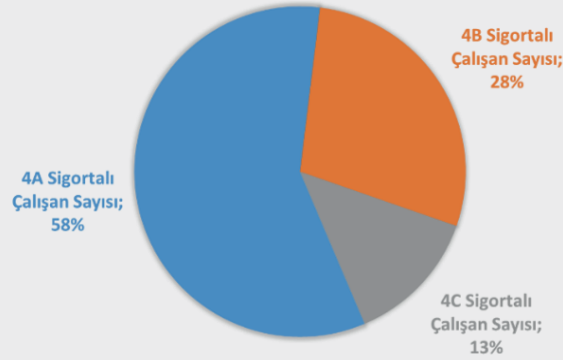
Sivrihisar İlçesi 4A Sigortalı Çalışan Sayısı Dağılımı (2019)

Sivrihisar İlçesi 4A Sigortalı Çalışan Sayısı Dağılımı (2019)

Sivrihisar İlçesi Sigortalı Çalışan Sayısı Dağılımı (2019)

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu, 2020

7.2. Tarım ve Hayvancılık

Tablo 6. Sivrihisar İlçesi Tarım Alanları Dağılımı (2016-2020) (Dekar)

Tarım Alanı / Yıl	2016	2017	2018	2019	2020
Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkileri Alanı	8.712	7.714	8.494	10.444	8.192
Nadas Alanı	633.449	600.609	534.701	438.456	444.322
Sebze Alanı	11.485	11.365	13.340	14.545	18.480
Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Alanı	752.405	745.520	810.799	906.751	924.917

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tarım alanlarının yıllar içerisindeki değişimi incelendiğinde ise meyve, içecek ve baharat bitkileri için kullanılan alanların 2016-2019 yılları arasında genişlediği, 2020 yılında ise daraldığı gözlemlenmiştir. Nadasa ayrılan alanlar 2016-2020 arasında azalma gösterirken, sebze ve tahıl ve diğer bitkisel ürünler için kullanılan alanların ise yıllar itibarıyla genişlediği görülmüştür. İlçede süs bitkileri yetiştirilmemektedir.

İlçede üretilen meyvelerden ülke üretiminde içde %2,47'lik, zerdali %1,06'lık ve anason (işlenmemiş) %0,78'lik bir paya sahiptir. İlçede en çok üretilen sebzeler kabak (çerezlik), soğan (kuru) ve bal kabağı iken Türkiye'de yetiştirilen çerezlik kabağın %2,52'si Sivrihisar'da üretilmektedir. İlçede üretilen tarla bitkilerinden şeker pancarı tohumları, darı, yonca tohumu, şeker pancarı ve yulaf öne çıkarken, ülkemizdeki şeker pancarı tohumu üretiminin %5,18'i Sivrihisar ilçesinde gerçekleşmektedir.

Tablo 7. Sivrihisar En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (2016 – 2020) (Ton)

SİVRİHİSAR									
2016		2017		2018		2019		2020	
Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)
Şaraplık Üzüm	950	Şaraplık Üzüm	1.338	Şaraplık Üzüm	486	Şaraplık Üzüm	797	Üzüm (Şaraplık)	806
Badem	426	Zerdali	400	Ceviz	391	Ceviz	415	Ceviz	416
Zerdali	398	Sofralık Üzüm (Çekirdekli)	378	Elma (Golden)	263	Badem	330	Badem	315
Sofralık Üzüm (Çekirdekli)	370	Badem	369	Badem	254	Elma (Golden)	263	Elma (Golden)	245
Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)
Soğan (Kuru)	20.000	Soğan (Kuru)	19.892	Soğan (Kuru)	14.000	Soğan (Kuru)	23.450	Soğan (Kuru)	25.202
Kavun	700	Bal Kabağı	550	Kabak (Çerezlik)	1.044	Domates (Sofralık)	1.050	Kabak (Çerezlik)	1.440
Lahana (Beyaz)	629	Kavun	500	Domates (Sofralık)	527	Kabak (Çerezlik)	996	Domates (Sofralık)	750
Bal Kabağı	550	Kabak (Çerezlik)	500	Patlıcan	175	Kavun	140	Kavun	240

Tarla Bitkileri	Üretim	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)
Şeker Pancarı	276.536	Şeker Pancarı	264.596	Şeker Pancarı	244.343	Şeker Pancarı	246.249	Şeker Pancarı	424.060
Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	116.111	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	106.024	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	135.744	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	122.724	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	113.157
Arpa (Diğer)	70.204	Arpa (Diğer)	67.823	Arpa (Diğer)	64.169	Arpa (Diğer)	77.054	Arpa	75.441
Yonca (Yeşilot)	38.745	Yonca (Yeşilot)	46.813	Yonca (Yeşilot)	51.450	Yonca (Yeşilot)	72.343	Yonca (Yeşilot)	75.000

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 8. Sivrihisar İlçesinde Öne Çıkan Meyve Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2020)

Meyve Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
İğde	100	2,47
Zerdali	180	1,06
Anason (İşlenmemiş)	84	0,78
Kimyon (İşlenmemiş)	68	0,49
Badem	315	0,20
Şaraplık Üzüm	806	0,18
Ceviz	416	0,15
Dut	78	0,11
Erik	235	0,07
Vişne	119	0,06
Armut	200	0,04

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 9. Sivrihisar İlçesinde Öne Çıkan Sebze Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2020)

Sebze Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Kabak (Çerezlik)	1.140	2,52
Soğan (Kuru)	25.202	1,11
Bal Kabağı	80	0,09
Kavun	240	0,01
Patlıcan	114	0,01
Lahana (Beyaz)	80	0,01
Pirasa	20	0,01
Domates (Sofralık)	750	0,01
Biber (Dolmalık)	20	0,01

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 10. Sivrihisar İlçesi Tarla Bitkileri Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2020)

Bitki Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Şeker Pancarı Tohumları	120	5,18
Darı	255	4,47
Yonca Tohumu	42	2,48
Şeker Pancarı	424.060	1,84
Yulaf	4.815	1,53
Haşhaş Tohumu	247	1,20
Haşhaş Kapsülü (Haşhaş Kellesi)	247	1,20
Arpa (Diğer)	75.441	0,98
Çavdar	2.700	0,91
Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	113.157	0,69
Bezelye (Yemlik)	2.625	0,58
Kanola veya Kolza Tohumu	692	0,57
Nohut, Kuru	3.553	0,56
Yonca (Yeşilot)	75.000	0,39
Ayçiçeği Tohumu (Yağlık)	5.731	0,30
Patates (Tatlı Patates Hariç)	13.592	0,26
Mısır	16.633	0,26
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	6.300	0,23

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Sivrihisar'da koyun ve keçi ile yumurta tavuğu sayıca fazla yetiştirilen hayvanlardandır. Türkiye'deki yumurta tavuğu sayısının %0,82'si ile koyun ve keçi varlığının %0,68'i Sivrihisar ilçesindedir.

Tablo 11. Sivrihisar İlçesi Hayvancılık Verileri ve Türkiye Payları (2020)

Hayvan Sayıları	Baş (Adet)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Yumurta Tavuğu Sayısı	996.320	0,82
Koyun ve Keçi	367.914	0,68
Katır ve Eşek	452	0,34
Et Tavuğu Sayısı	414.600	0,16
Ördek ve Beç Tavuğu	575	0,10
Büyükbaş Hayvan	13.517	0,07
Kaz	600	0,04
Hindi	2.050	0,04

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

İlçede hayvansal üretimde Türkiye'deki üretimin %9,02'sini oluşturan yapağı (merinos) öncü üründür.

Tablo 12. Sivrihisar İlçesi Hayvansal Üretim Verileri ve Türkiye Payları (2020)

Hayvansal Üretim	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Yapağı (Merinos)	985.357	9,02
Tiftik	1.172	0,25
Yapağı (Yerli Ve Diğerleri)	133.824	0,19
Keçi Kılı	9.164	0,14

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

İlçede 7 Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, 23 Sulama Kooperatifi ve 1 Üretici Birliği faaliyet göstermektedir. Üretici birliği süt üretici birliğidir.

Tablo 13. Sivrihisar İlçesi Kooperatif ve Birlik Sayısı (2019)

Kooperatif / Birlik	Sayı
Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	7
Sulama Kooperatifi	23
Üretici Birlikleri	1

Kaynak: Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2020

İlçede çiftçi kayıt sistemine kayıtlı ekilen alan 2015-2016 yılları arasında genişleme eğiliminde olmuştur. Çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısında ise çok yüksek oranda olmamakla birlikte yıllar itibarıyla azalma söz konusudur.

Tablo 14. Sivrihisar İlçesi Tarımsal Veriler

Tarımsal Veriler / Yıllar	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Çiftçi Kayıt Sistemine Kayıtlı Ekilen Alan (Dekar)	872.411	872.724	892.303	907.155	890.788	890.177
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	5.917	5.661	5.539	5.383	5.161	5.084

Kaynak: Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2020

Sivrihisar ilçesinde aktif olarak arıcılık yapan 3 işletme bulunmaktadır. Bu işletmelerdeki toplam kovan sayısı 231 ve üretilen bal 1,65 tondur.

Tablo 15. Sivrihisar İlçesi Arıcılık Verileri (2020)

İşletme Sayısı	Eski Tip Kovan Sayısı	Yeni Tip Kovan Sayısı	Toplam Kovan Sayısı	Bal Üretimi (Ton)
3	-	295	295	1,55

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

7.3. Sanayi

İlçedeki Sanayi Sektörleri:

- Diğer madencilik ve taş ocaklığı,
- Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- Ana metal sanayii,
- Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)

İlçede TOBB sanayi veri tabanına kayıtlı 29 firma bulunmaktadır. Firmaların toplam kapasite raporu sayısı 31 iken toplam çalışan sayısı 654'tür.

Tablo 16. Sivrihisar İlçesinde Yer Alan Firma Sayısı

Firma Sayısı:	29
Kapasite Raporu Sayısı:	31
Toplam Çalışan Sayısı:	654
Toplam Açık Alan (m2):	12.348.052
Toplam Kapalı Alan (m2):	49.472

Kaynak: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, 2021

7.4. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB)

İlçede 218 ha'lık OSB alanı bulunmaktadır. Bu OSB alanında 72 adet sanayi parseli ayrılmıştır. OSB'ye ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 17. Sivrihisar OSB Verileri

Üretim Tipi	Karma
Fiili Durumu	Altyapı
OSB Ünvanı	Eskişehir-Sivrihisar
OSB Alanı (Ha)	218
Toplam Sanayi Parseli	72
Tahsis Edilen Sanayi Parseli	-
Tahsis Edilecek Sanayi Parseli	72
Üretimdeki Sanayi Parseli	-
İnşaat Halindeki Sanayi Parseli	-
Diğer Sanayi Parselleri	-

Kaynak: Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu, 2021

7.5. Küçük Sanayi Siteleri (KSS)

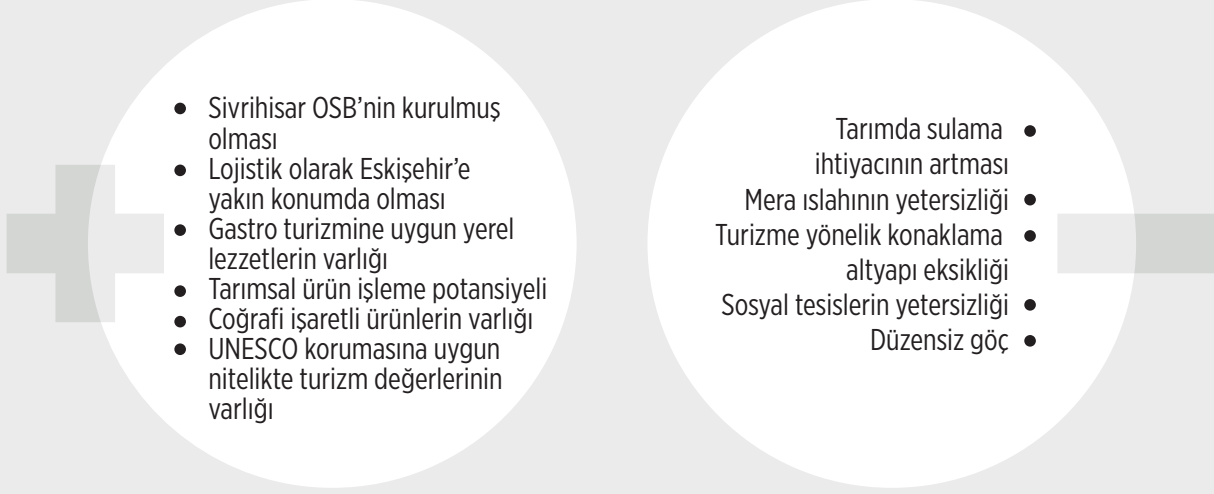
İlçede bir adet Küçük Sanayi Sitesi bulunmakta olup doluluk oranı %65'tir. 124 işyerinin bulunduğu KSS'de 85 kişi istihdam edilmektedir.

Tablo 18. Sivrihisar İlçesi KSS Verileri

Sanayi Sitesi Adı	İşyeri Sayısı	Dolu İşyeri Sayısı	Boş İşyeri Sayısı	Doluluk Oranı (%)	Çalışan Sayısı	İlçe
Sivrihisar	124	86	38	69	85	Sivrihisar

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, 2020

8. GZFT (GÜÇLÜ, ZAYIF, FIRSAT VE TEHDİT) ANALİZİ

Güçlü Yönler ve Fırsatlar

- Sivrihisar OSB'nin yeni kurulmuş olması ve yatırımcılar için cazip fırsatlar sunması ilçe için önemlidir.
- Eskişehir – Ankara yolu üzerinde bulunması ilçeye lojistik avantaj sağlamaktadır.
- Coğrafi işaret alınmış ve gastro turizmüne uygun olabilecek kültürel lezzet mevcuttur.
- Tarımsal ürünlerin işlenmesine yönelik tesisleşme için potansiyel mevcuttur.
- Birçok geleneksel lezzet ve tarihi değerler coğrafi işaret almıştır.
- UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesinde yer alan Sivrihisar Ulucami turizm açısından önemlidir.

Zayıf Yönler ve Tehditler

- İklim değişikliği ve yetersiz su kaynağı tarımda sulama ihtiyacını artırmaktadır. Bu sebeple katma değerli fakat suya ihtiyaç duyan bitkilerin üretiminde azalma olmaktadır.
- Meraların yeterince verimli kullanılamaması veya sürdürülebilir bir şekilde yönetilememesinden dolayı hayvancılığın gelişmesi güçleşmektedir.
- Doğa turizmi ve kültür turizmi açısından potansiyeli olan ilçenin konaklamaya yönelik altyapı eksikliği bulunmaktadır. Bu kapsamda çadır ve kamp alanları oluşturulabilir, ev pansiyonculuğu geliştirilebilir ve butik otel yatırımı yapılabilir.
- Yetersiz istihdam alanı, sosyal tesislerin yetersiz olması, eğitim imkanlarının sınırlı olması ve ulaşım imkanlarının sınırlı olması genç nüfusun göç etmesinde etkili olmaktadır.

SONUÇ

Yapılan araştırmalar ve ilçe ziyaretlerinde gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda ortaya çıkan geliştirilmesi gereken alanlar ve ilçenin dinamiklerine bakıldığında Sivrihisar ilçesi, tarım, sanayi, turizm ve eğitim bakımından Eskişehir’de öne çıkan ilçelerden birisidir. Çerezlik kabak üretiminde son 5 yıllık dönemde artma eğilimi mevcut olup sözleşmeli üretim yapılmaktadır. Şeker pancarında da üretim iyi düzeyde ve Adapazarı’nda bulunan şeker fabrikası dahil olmak üzere farklı yerlere ürün sevkiyatı yapılabilmektedir. Kanola, arpa, buğday, nohut, bezelye, patates, yonca, ayçiçeği tohumu, mısır, fiğ, İtalyan çimi, çavdar, yulaf, korunga gibi çok fazla çeşitlilik araz eden üretim kapasitesi mevcuttur.

Katma değerli üretim yapabilecek ve ilçede yetiştirilen ürünleri işleyebilecek yeni tesis yatırımları (yem üretim tesisi, un üretim tesisi, vişne suyu tesisi, tekstil işleme tesisi vb.) yapılabilir. Altyapı çalışmaları tamamlanan Sivrihisar OSB’de bu tür yatırımlara yönelik arazi tahsisleri gerçekleştirilebilir. Bu konuda Sivrihisar’ın ve Sivrihisar OSB’nin etkin tanıtımı yapılabilir.

Eskişehir’deki küçükbaş hayvan sayısının yaklaşık %31’ine sahip olan Sivrihisar’da yapağı işleme tesisi için önemli bir potansiyel bulunmakla birlikte özel sektör ya da kamu yatırımları kapsamında değerlendirilebilir.

Ortalama 1500 – 2000 kişi arasında sayıları değişen mevsimlik işçilerin konaklama ve elektrik gibi altyapı sorunlarının çözülmesi sağlanarak tarımsal üretime katkı verilebilir.

İlçede organik tarım ve iyi tarım uygulamaları yapılmaktadır. Bu kapsamda yenilikçi yöntemlerle çiftçilerin geneline yayılması konusunda çalışmalar yapılabilir.

İlçede sulanabilir arazi miktarı arttıkça sulamada kullanılmak üzere ihtiyaç duyulan su miktarı da artmaktadır. Bu bakımdan Sakarya Nehri’nden sağlanan suyun kapalı devre sulama sistemi ile muhafaza edilmesi ve ilçe genelinde ulaşılamayan bölgelere de verilmesi sağlanabilir.

İlçe sınırlarında yer alan meralar kuru, zayıf ve verimsiz durumdadır. Islah çalışmaları hızlandırılarak hayvancılığın gelişmesi sağlanabilir. Erken yaşta küçükbaş hayvan ölümlerinin azaltılmasına yönelik hayvan yetiştiricilerine gerekli eğitimler ve ahır/barınak vb. yapıların iyileştirilmesi sağlanabilir.

Kooperatiflerin etkinliğinin artırılması ve geliştirilmesine yönelik eğitimler verilebilir.

Turizmi ve iç pazar tüketimini artıran Dövme Sucuk Festivali gibi etkinliklerin düzenlenmesine devam edilebilir. İlçenin tarihsel yapısı korunarak film ve dizi platosu olmasına yönelik gerekli çalışmalar yapılabilir.

Anadolu Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinden kalma ve birkaçının mevcut durumda UNESCO koruması altında olan birçok tarihi yapının restorasyonu gerçekleştirilerek turizmin gelişmesi sağlanabilir.

Turizm sektörüne destek olmak ve iç pazarda tüketimi artırmaya yönelik olarak konaklama imkanları artırılabilir. Ayrıca aile pansiyonculuğuna yönelik yerel halka eğitimler verilebilir ve bu tür konaklamalara yönelik olan platformlar ile iş birliği yapılabilir. Sivrihisar ilçesinin coğrafi işaretli ürünleri muska baklavası, hoşmerim tatlısı, arabaşı, dövme sucuğu ve kelem dolması gibi yöresel tatlarla yönelik gastro turizmi için çalışmalar yapılabilir.

Ulaşım ağının gelişmesi, ulaşımın kolaylaşması ve düzenli hale gelebilmesine yönelik olarak otogar inşa edilebilir. Özellikle köylere yönelik ulaşım yollarının geliştirilmesi sağlanabilir.

İlçenin sahip olduğu mesleki ve teknik eğitim altyapısı güçlendirilebilir.

Sivrihisar’da gerçekleştirilebilecek yatırımların ön fizibilite çalışmaları hazırlanarak yatırımcılara sunulabilir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının etkin kullanımının ve yeşil enerji dönüşümünün gerçekleştirilmesine ilişkin araştırmalar, eğitimler ve projelerin geliştirilmesi sağlanabilir.

Beşeri sermaye güçlendirilerek ve sosyal yaşam alanları artırılarak ilçeden gerçekleşen göçün azaltılması sağlanabilir.

Coğrafi işaretli ürünlerden uygun olanlarının Avrupa İşaretlemesi konusunda gerekli çalışmaların yapılması sağlanabilir.

İlçenin ihtiyaç duyduğu ve mevcut durumda devam eden çeşitli altyapı çalışmaları (zemin ıslahı, drenaj, mahalle yolları vb.) ve öncelikli olarak yük treni için raylı sistemin yaygınlaştırılması ilçenin verdiği göç hızının düşmesini sağlayabilir.

KAYNAKÇA

(2021, 12 20). Yer-Sis: www.yersis.gov.tr adresinden alındı
Esgaz Eskişehir Doğalgaz Dağıtım A.Ş. (2020).
Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü. (2021).
Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü. (2020).
Eskişehir Ticaret İl Müdürlüğü. (2020).
Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü. (2020).
Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu. (2021). Organize Sanayi Bölgeleri Güncel Envanter Tablosu.
Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş. (2020).
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2021).
Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü. (2020).
Sosyal Güvenlik Kurumu. (2020). Sigortalı ve İş Yeri İstatistikleri.
Tarım ve Orman Bakanlığı. (2020).
Türkiye İstatistik Kurumu. (2021).
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği. (2021). Sanayi Veritabanı.
Yükseköğretim Kurulu. (2020). Yüksek Öğretim Bilgi Yönetim Sistemi.

Eskişehir Yatırım Destek Ofisi

Ertuğrulgazi Mahallesi Damlalar Sokak No:28 Kat/4
Daire/27-28 Zeno İş Merkezi
Tepebaşı, Eskişehir

Tel: 0 224 211 13 27
Faks: 0 222 231 31 24
E-Posta: eskisehir@bebka.org.tr

Bursa Merkez Ofis

İşiktepe OSB Mahallesi Arıtma Caddesi No:12/1 16215
Nilüfer/Bursa TÜRKİYE

Tel: 0 224 211 13 27
Faks: 0 224 211 13 29
E-Posta: bebka@bebka.org.tr
KEP Adresi: bebka@hs01.kep.tr

 @tcbebka

 /bebka

 /bebka

 /tcbebka

 /tcbebka

bebka.org.tr